

HATIRALAR...
NEREDEN BAŞLAMIŞTIK NERELERE GİTTİ İŞİN UCU!...
-68'den günümüze, ideolojik-teorik bir arkeoloji çalışması!..

Münir Aktolga
Şubat 2018

İÇİNDEKİLER:

ÖNSÖZ:.....	4
BİRİNCİ BÖLÜM:.....	21
“ÇİMEN DEDE”NİN “YATIRINA” ATEŞ ETMEYLE BAŞLAYAN YOLCULUK!.....	21
SIRA ARTIK “SOLCU” OLMAYA GELMİŞTİ!.....	26
BİZİM AİLE TÜRKİYE’NİN KÜÇÜK BİR KOPYASI İDİ ASLINDA!.....	29
İKİNCİ BÖLÜM:.....	36
TİP-MDD TARTIŞMALARI!.....	36
“ELİ NASIRLILAR MECLİSE”.....	45
POPÜLİZM NEDİR?.....	47
“KEMALİZMLE SOSYALİZM ARASINDA AŞILMAZ DUVARLAR YOKTUR” ANLAYIŞI!.....	49
BU ARADA, DR. HİKMET KIVILCIMLI’YI UNUTTUĞUMUZ SANILMASIN!.....	62
BU DURUMDA AKLA ŞU SORU GELİYOR TABİ: MARKSİZM YANLIŞ MI İDİ, BOŞUNA MI VERİLMİŞTİ BÜTÜN O MÜCADELELER?.....	68
“KENDİ KARŞITINI YARATARAK VAROLMAK”.....	73
“KAPİTALİST OLMAYAN YOL”LA, JÖNTÜRK SOLCULUĞUNUN “BAĞIMSIZLIK”.....	77
ANLAYIŞI ARASINDAKİ İLİŞKİ!.....	77
TÜRKİYE “SOL”UNUN DİYALEKTİĞİ.....	82
AVRUPA’NIN 68’İ, TÜRKİYE’NİN 68’İ?.....	85
MDD MADALYONUNUNUN ÖTEKİ YÜZÜ: CUNTACILARIN “DEVİRİMCİ” FAALİYETLERİ!.....	89
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM:.....	95
1969 YILI TOPRAĞIN HIZLA AYAĞIMIZIN ALTINDAN KAYMAYA BAŞLADIĞI BİR DÖNÜM.....	95
NOKTASI OLDU!.....	95
TÜRK SOLU VE AYDINLIK DERGİLERİ.. O DÖNEMDE BEN NE YAPIYORDUM?.....	98
“PROFESYONEL DEVİRİMCİ” HALİNE GELME SÜRECİ NASIL DOĞDU VE GELİŞTİ?.....	101
İLK “ÖRGÜTLENME” ADIMIMIZI!.....	102
ÖNCE REKTÖRLÜK BİNASININ İŞGALİ OLAYINI ELE ALALIM!.....	104
TOROSLARDA KAMP!.....	108
VE DENİZLER FİLİSTİNDEN DÖNÜYÖRLER, ONLARLA ANKARA’DAKİ BULUŞMA!.....	111
ODTÜ ÖĞRENCİ BİRLİĞİ SEÇİMLERİ.....	113
“SOL CUNTA” TOPLANTISI VE MAHİR’LE İLK YAKINLAŞMA.....	116
SIRADA ŞİMDİ AYDINLIK’IN BÖLÜNMESİ OLAYI VAR!.....	122
“AYDINLIK SOSYALİST DERĞİYE AÇIK MEKTUP”!.....	127
MAHKEMELERDE KARAR ALTINA ALINAN “KURULUŞ TOPLANTISI” OLAYI!.....	130
DEVİRİMCİLER İŞKENCE YAPAR MI?.....	133
MAHİR’İN „KESİNTİSİZ DEVİRİM- I“ ÇALIŞMASI.....	135
“TEKEL ÖNCESİ MARKSİZMDE DEVİRİM TEORİSİ, MARX VE ENGELS’DE DEVİRİM.....	138
ANLAYIŞI.....	138
“DİYALEKTİK MATERYALİZMİN” VE MARKSİST “DEVİRİM ANLAYIŞININ” ELEŞTİRİSİ!.....	140
PEKİ, “DEVİRİM NEDİR” SORUSUNA BEN NASIL CEVAP VERİYORUM?.....	142
KCK TÜZÜĞÜNDE DE YER ALAN ÖÇALAN’IN DEVİRİM ANLAYIŞI.....	146
“EMPERYALİST DÖNEM MARKSİZMİNİN DEVİRİM TEORİSİ, SERBEST REKABETÇİ.....	148
KAPİTALİZMİN TEKELÇİ KAPİTALİZME DÖNÜŞMESİ.....	148
EVET, O HALDE DEVİRİM NEDİR?.....	151
VE DENİZLER HAREKETE GEÇİYOR, BANKA SOYGUNU VE AMERİKALILAR’IN REHİN.....	153
ALINMALARI EYLEMİ.....	153
12 ŞUBAT 1971 ZİRAAT BANKASI KÜÇÜKESAT ŞUBESİ SOYGUNU:.....	157
MAHİRLER’İN İSTANBUL’A GİDİŞİ.....	158
8-9 MART-“SOL CUNTA” OLAYI, O ARADA BİZ NE YAPIYORDUK?.....	161
VE 12 MART “MUHTIRASI”.....	162
UNUTMAYIN, 27 MAYIS’TA MENDERES NE İDİYSE, 12 MART’TA DEMİREL DE ODUR!.....	171
DEMİREL’İN TEMSİL ETTİĞİ DENGİ ÇÖZÜLMEME Mİ BAŞLIYORDU?.....	174
BİR DE ECEVİT OLAYI VARDI, SAHİ O NERESİNDE DURUYORDU BU SÜRECİN?.....	178
VE TKP SAHNEYE ÇIKIYOR!.....	182
BİZLER NERESİNDE DURUYORDUK BU SÜRECİN?.....	191
VE MAHİR, YUSUF’LA BENİ “GELİN BİR KONUŞALIM” DİYE İSTANBUL’A ÇAĞIRIYOR!.....	195
MAHİR ATI ALMIŞ ÜSKÜDAR’I GEÇMEYE HAZIRLANIYOR, ELROM VE THKP-C ÇIKIŞI!.....	198
MAMAK’TAN YILDIRIM BÖLGE’YE NAKİL VE CEZAEVİNDEN KAÇIŞ!.....	202
YUSUF KÜPELİ İLE BİRLİKTE İSTANBUL’A GİDİYÖRÜZ.....	207
MAHİRLER’LE BULUŞMA!.....	208
ULAŞ’LA YALNIZ KALİYÖRÜZ... SON KONUŞMAMIZ.....	212
GELDİK İŞİN ÖZÜNE: MAHİR’İN “EYLEM KLAVUZLARINA”; “KESİNTİSİZ DEVİRİM II-III”.....	213
PKK VE “DEVİRİMCİ HALK SAVAŞI” -“HENDEK SAVAŞLARI”- STRATEJİSİ.....	220

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM:.....	222
EVET, NASIL BİR DÜNYADA YAŞIYORUZ-KÜRESEL DÜNYA SİSTEMİNİN DOĞUŞU.....	222
SOSYALİST SİSTEM NEDEN YIKILDI?.....	233
“YENİ” “ESKİNİN” İÇİNDE NASIL GELİŞTİ... DEĞİŞEN NE OLDU?.....	237
YA “AVRUPA BİRLİĞİ” O NEYİN ÇABASIYDI?.....	239
PEKİ, ÜRETİCİ GÜÇLER “SOSYALİST SİSTEM” ALTINDA NEDEN GELİŞEMEMİŞTİ?.....	242
DUVARLAR NEDEN VE NASIL YIKILDI?.....	245
ULUS-DEVLET KABUĞU GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE DE ÇATLIYOR.....	246
KÜRESEL DEMOKRATİK DEVRİM VE KAVRAMLARIN İÇERİĞİ!.....	247
KÜRESELLEŞME-ÜRETİCİ GÜÇLERİN GELİŞMESİ-SINIF MÜCADELESİ.....	250
PEKİ, BU ARADA GELİŞMİŞ KAPİTALİST ÜLKELER NE YAPACAK?.....	253
„ENDÜSTRİ 4.0 DEVRİMİ”NDEN“ BAHSETTİĞİMİ ANLAMIŞSINIZDIR SANIRIM!.....	259
EVET, YENİ TİPTEN TEKELLER, BİLGİ TEKELLERİ OLUŞABİLİR Mİ?.....	264
O HALDE, GERİYE TEK BİR YOL KALİYOR: BİLGİ TOPLUMU.....	267
20.YÜZYIL'DAKİ ANLAMLARIYLA “SAĞ”-“SOL”DİYE BİR ŞEY KALMADI ARTIK!.. “21.....	274
YÜZYILDA DEVRİM ANLAYIŞI.....	274
KÜRESELLEŞME SÜRECİNİN KENDİ İÇİNDEKİ MUHALEFET, YA DA YENİ SOL.....	275
NASIL YAPMALI-KÜRESEL BİR SOL HAREKETİN ÖRGÜTLENME İLKELERİ.....	279
MARKSİZM VE BİLGİ TOPLUMUNU YARATMANIN DİYALEKTİĞİ.....	280
BEŞİNCİ BÖLÜM:.....	283
VE YAKALANIYORUZ!.....	283
KONTRGERİLLA'DAN SELİMİYE'YE.....	290
BU ARADA O BÜYÜK SAVAŞÇI MUAZZEZ AKTOLGA NELER YAPMIŞ, BUNU DA ONUN KİTABINDAN OKUYALIM... 292	292
VE SELİMİYE... HESAPLAŞMA SÜRECİ BAŞLIYOR!.....	296
KİMDİK BİZ, VE NEDEN “KENDİMİZE BENZİYORDUK”?.....	308
VE 1973 MARTI, GENERAL GÜRLER'İN CUMHURBAŞKANI OLMAK İSTEMESİ.....	317
BÜTÜN BUNLARI AÇIKLAYABİLMEK İÇİN ÖYLE TARİH BİLİNCİ FALAN YETMİYORDU, SORUNUN KÖKLERİ ÇOK DAHA DERİNLERDEYDİ!.....	319
VE İŞTE TAM BU NOKTADA FİLM KOPTU! SELİMİYE'DE BENİM “NAMAZ KILIP, KURAN OKUMAM” VE BAZI ARKADAŞLARIN “SOYUNMALARI” OLAYI!.....	321
ŞAMANİZMDEN TASAVVUFA GİDEN YOL.....	330
MALTEPE ASKERİ CEZAEVİ, SONRA MAMAK, SONRA DA NİĞDE.....	338
CEZAEVİNDEN ÇIKIŞ VE SONRASI.....	345
İLK YAPMAK İSTEDİĞİM ŞEY, DDR'E GİTMEK, YARIM KALAN ÇALIŞMALAR ORADA DEVAM ETMEKTİ!.....	347
TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ İLE İLİŞKİ.....	348
VE FİKRET SPOREL DEVREYE GİRİYOR, YURTDIŞINA ÇIKIŞ HAZIRLIKLARI.....	349
YURTDIŞINA ÇIKIŞIM NASIL OLDU?.....	350
O DÖNEMDE SELİMİYE'DE BAŞLAYAN ÇALIŞMALARIM HANGİ AŞAMADAYDI?.....	352
ALTINCI BÖLÜM:.....	356
ALMANYA MACERASI BAŞLIYOR.....	356
ARTIK İŞÇİ OLMUŞTUM!.. VAGON FABRİKASI'NDA GEÇEN SEKİZ YIL.....	356
DERNEK ÇALIŞMALARI VE ALMAN KOMÜNİST PARTİSİNE ÜYE OLUŞUM.....	359
ZEYNEP'LE TANIŞMAMIZ NASIL OLDU?.....	361
TKP İLE TİP'İN BİRLEŞME GÖRÜŞMELERİ, TİP'LE İLİŞKİMİN SONA ERİŞİ.....	364
İŞÇİ OLMAK BENİM İÇİN NE İFADE EDİYORDU, BU SÜRE İÇİNDE NE ÖĞRENMİŞTİM?.....	365
ÖNCE “TÜRK BAKKALLIĞI”, SONRA DA DÖNERCİLİK YAPTIM.....	366
YIL 1992, YILLAR SONRA ALİ DİNÇER'LE DÜSSELDORF'TA KARŞILAŞMAMIZ!.....	370
YIL 2002, ESKİ ÇALIŞMALARIMI YENİDEN BUZLUKTAN ÇIKARIYORUM!.....	372
HER ÇOCUK, DAHA DOĞDUĞU AN, DEVRİMCİ BİR BİLİM İNSANI OLARAK DOĞAR!.....	373
ÖĞRENMEK NEDİR?.. ÖĞRENME OLAYI İLE DEVRİM ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	379
ÖĞRENME OLAYI VE DEVRİM ANLAYIŞI.....	385
DOĞADA SİSTEM GERÇEKLİĞİ VE ENFORMASYON İŞLEME SÜRECİ.....	386
KLASİK BİLİMİN TEMEL ÇELİŞKİSİ.....	393
KUANTUM FİZİĞİNİN ESASLARI VE “VAROLUŞ” SORUNU.....	395
KOPENHAGCILARA KRİTİK SORU:.....	399
BEN NE DİYORUM, KUANTUM FİZİĞİNİN KOPENHAG YORUMCULARININ ELEŞTİRİSİ,.....	400
İŞTE TAM BU NOKTADA ELİF'İN SORUSU ÖNEM KAZANIYORDU!.....	401
DEĞİŞTİRMEK Mİ DEĞİŞMEK Mİ?.....	406
“SİSTEM TEORİSİNİN ESASLARI VE VAROLUŞUN GENEL İZAFİYET TEORİSİ” NASIL ORTAYA ÇIKTI?.....	407
HER ŞEYİN TEORİSİ.....	407
“VAROLUŞUN GENEL İZAFİYET TEORİSİ-HER ŞEYİN TEORİSİ VE TASAVVUF...” http://www.aktolga.de/m37.pdf	424
BİLİMDE DEVRİM!.....	426
DİN NEDİR, İDEALİZM VE MATERYALİZM NASIL ORTAYA ÇIKIYORLAR?.....	427
OSMANLI DÜŞÜNCE SİSTEMİNİN TEMELİNDE “MÜLKÜN” ALLAH'A AİT OLDUĞU”.....	429
İLKESİ YATAR!.....	429
DEVLET VE İDEOLOJİ, DEVLETİN İDEOLOJİSİ OLUR MU?.....	430
MARKSİST-LENİNİST DEVLET ANLAYIŞININ ELEŞTİRİSİ.....	433
TEKRAR POZİTİVİZM VE TOPLUM MÜHENDİSLİĞİ KONUSU.....	435
İNSAN BEYİNİ İLE KOMPÜTER ARASINDAKİ BENZERLİK VE FARKLILIKLAR.....	437
OSMANLI'NIN TOPLUM MÜHENDİSLİĞİ ANLAYIŞI, BUNUN NEDENLERİ.....	440
“TÜRKİYE'DE KAPİTALİZMİN GELİŞME DİYALEKTİĞİ”.....	444
CUMHURİYETİN KURULUŞU, NEDEN CUMHURİYET.....	446
“YENİ TÜRKİYE'YE” GİDEN YOLUN DİYALEKTİĞİ!.....	450
PEKİ, 1950 NEDİR O ZAMAN, BASİT “POPÜLİST BİR KALKIŞMA” MIDIR?.....	456
NEREYE GELMİŞTİK, NEREDE DURUYORDUK... ÖZAL SONRASI?.....	464
TEK ÇIKAR YOL, “TARİHSEL UZLAŞMA” ANLAYIŞINA SARILARAK İLERLEMektİR.....	476
EKLER:.....	477

1- ASKERİ YARGITAY BAŞKANLIĞINA: THKP-C DAVASIYLA İLGİLİ SAVUNMAMDIR!.....	477
2- ANNEMİN KİTABININ SONUNA YAZDIKLARIM: “BU SON SÖZ OLMAYACAK”!.....	479
3- GERİYE NE KALDI O FIRTINADAN?.....	484
4- SCHRÖDİNGER’İN KEDİSİ!.....	487
5- ANTI MADDE KONUSU.....	495
6- BİR HÜCREDE ENFORMASYON İŞLEME SÜRECİ VE EVRİM.....	500
EVİRİM TEORİSİ.....	504

ÖNSÖZ:

“Yeni”-yeni olan her şey-, daima “eskinin” içinde doğarak ortaya çıkıyor, onun diyalektik anlamda inkârı (anne-çocuk ilişkisi) olarak gelişiyor...

Bu ifade, benim yaşadığım sürecin sonunda ortaya çıkan bir sonuç belgesi adeta; bütün o süreci özetleyen ve bu süreç içinde şekillenen çalışmalarımın sonuç belgesi.

<http://aktolga.de/>

Bu kitabın içinde bulabileceğiniz her şey, benim hayat hikayem bu resimde var!.. Şöyle özetleyelim: Her durumda, içinde buldukları ortamla etkileşirken izafi bir gerçeklik olarak ortaya çıkan -yani, yaratırken yaratılarak “varolan” - nesnelere, kendi varoluş koşullarını üretirek yaşamı devam ettirmeye çalışırken, aynı zamanda, kendi içlerinde kendi diyalektik inkârlarını da yaratırlar. Öyle ki, belirli bir andan itibaren artık “eski” haline gelen unsurun varlığını devam ettirme mücadelesi, kaçınılmaz olarak, kendi içinde yarattığı bu “yeni” oluşumu -diyalektik anlamdaki zıttını - geliştirerek kendi “yok oluşunu” hazırlama ve yaratma mücadelesi haline de dönüşür...

Biraz açalım isterseniz!..

Bizim, “neslini üretmek” olarak ifade ettiğimiz oluşum “şeylerin”, varlıkların doğasında var. Yani her şey, varoluşu itibariyle, bir sistem gerçekliği olarak böyle programlanarak doğuyor; bir önceki neslin yaşam mücadelesinin ürünü olarak onun içinde, onun diyalektik anlamda inkârı olarak ortaya çıkıyor. Ve her seferinde, “yeniyi” yaratan “eski” yok olurken, “yeni” de gene aynı süreci tekrarlayarak izafi varlığını devam ettiriyor.

Ama tabii burada “tekrarlanan” sadece sürecin genel işleyiş mekanizması, yani diyalektiğidir; yoksa sürecin içeriği, her seferinde yeniden yaratılmış olan dış dünyayla -çevreyle- etkileşmeye bağlı olarak değişip, gelişerek -evrilerek- yoluna devam ediyor...

Bu evrensel oluşumu dile getirmeye -ifade etmeye- çalışırken ben hep bir çocuğun ana rahminde oluşarak doğması olayını düşünürüm (ya da bir yumurtanın içinden civcivin çıkışını)... Nasıl oluyordu bu iş?..

Anne ve babanın üreme hücrelerinin -ve buralardaki DNA'ların- etkileşimi sonucunda yeni bir DNA bileşiminin ve yeni bir hücrenin ("Zigot") meydana gelmesiyle birlikte ana rahmine düşen çocuğun, madde-enerji-enformasyon alışverişi yaparak etkileşim halinde olduğu ilk "çevre" içinde bulunduğu o ana rahmidir!.. Dikkat ederseniz, bu süreç boyunca ana rahmi çocuk için hem bir etkileşim kaynağı-alanı; ama hem de onu makro dış dünyaya hazırlayan, bunu yaparken de aynı zamanda koruyan bir yaşam alanı oluyor. Ama bitmedi!.. O "koruyucu", geliştirici, var edici ana rahmi, sürecin belirli bir aşamasından sonra artık çocuk için bir hapisane haline de dönüşür!.. Öyle ki, çocuk, uygun bir zamanda, kelimenin tam anlamıyla devrimci bir çabayla bu hapisaneden çıkarak kendi yoluna koyulacaktır!.. Şu "ana rahmi" denilen şey ne kadar ilginç değil mi (aslında her şey, bir sistem olarak kendi içinde, kendine özgü bir ana rahmine sahiptir!..) O, hem bir varoluş kaynağı, çocuğu, "yeni" olanı koruyan, onu dış dünyaya hazırlayan bir ortam, ama hem de, belirli bir noktadan sonra, aynı anda, onun için bir hapisane!..

İşte, bir zamanlar, "diyalektik, diyalektik" diye dilimizden düşürmediğimiz, "zıtların birliği ve mücadelesi" diye tekrarlayıp durduğumuz şeyin özü, esasî aslında budur!..

Ama ne yazık ki, bu kadar basit bir gerçeği görerek onun ne anlama geldiğini kavrayana kadar bir ömür geçti!.. Bir ömür geçti diyorum, çünkü ideoloji denilen zihinsel virüs öyle bir şey ki, bir kere beyindeki nöronal ağlara girdimiydi ya, orada kendine nöronal bir program oluşturuyor ve o andan itibaren artık tıpkı biyolojik bir robot gibi onun dışına çıkamıyorsun, o neye, ne kadarına mücadele ederse ancak onu görebiliyor, onu anlayabiliyorsun!.. Bir zamanlar tekrarlayıp durduğumuz o "zıtların birliği ve mücadelesi" anlayışımızın mekanik yorumunu belirleyen de bu ideolojik bakış açılarımız değil miydi!?..

[Peki hepsi bu kadar mı, yani bütün mesele sadece o "ideolojik virüsten"mi kaynaklanıyor?.. Eğer mesele sadece bu olsaydı işimiz daha kolay olurdu herhalde!..

Çünkü, evet, "yeni" -yeni olan her şey-, daima "eskinin" içinde doğarak ortaya çıkıyor, onun diyalektik anlamda inkârı (anne-çocuk ilişkisi) olarak geliyor"; ama Türkiye toplumunun tarihsel evrimi söz konusu olunca, bu durumda "yeninin" -"yeni Türkiye'nin- içinden çıkıp geleceği tek bir "eski" Türkiye gerçeği yok ki ortada!! Yok, çünkü, bizim toplumumuz bir kültür ihtilali süreci yaşamış ve sonuç olarak ortaya "eski Türkiye" olarak ifade edebileceğimiz İKİ TÜRKİYE gerçeği çıkmış!.. ("Batılılaşma" sürecine bağlı olarak ortaya çıkan ve "Merkezi" oluşturan "Beyaztürklerin" Türkiyesi ile, buna karşı bir reaksiyon şeklinde potansiyel gerçeklik olarak ortaya çıkan, yakın zamana kadar da hep "Çevre"¹ adı altında altta güreşerek varolan "Siyah Türklerin" Türkiyesi...) Bu nedenle, içinden çıkıp geleceğimiz tek bir zemin olmadığından, "yeni Türkiye'nin" insanları olarak ortaya çıkıp gelebilmek için bizim önce -daha ana karnında iken- bu iki kültürel varoluş zemininin sentezini bulup bunu temel alabilmemiz gerekiyor!.. (İşte benim "Tarihsel Uzlaşma" olarak ifade etmeye çalıştığım ve bu çalışma boyunca açıklamaya çalışacağım sentezin anlamı budur...)]

Uzun yıllardır bana hep "yaz artık şu hatıralarını" dediler!..

¹ Buradaki „Merkez“-„Çevre“ kavramları Şerif Mardin'e aittir...

Ama ben öyle oturup da hadi şunu yazayım diye bir şey yazamıyorum! Bu, bütün diğer çalışmalarım için de geçerli oldu!.. Önce, çalışmanın tıpkı bir çocuğun ana rahmine düşmesi gibi beynimde oluşması ve belirli bir olgunlaşma-“hamilelik” sürecine girmesi gerekiyor!..

“Hatıralar” konusu için de durum böyle oldu! Sanıyorum, bir süredir bu konu içten içe kafamı kurcalayıp duruyordu zaten. Demek ki, süreç başlamıştı beyinde!.. Ama söz konusu olan bir düşünce, bir anlatı ya da zihinsel bir ürün olunca çocuğun ne zaman, nasıl doğacağı öyle hemen belli olmuyor tabii! Yani, son haliyle ortaya çıkacak olanı o an “siz” bile bilemiyorsunuz!.. Çünkü, ortaya çıkan sonuç (yani “ürün”) sizin kendinizden bir parça olacağı için, her çalışmada “siz”, tıpkı bir anne gibi onu kendi içinizde yaşayarak yaratıp şekillendirirken, aynı zamanda kendinizi de yeniden üretmiş, yaratmış oluyorsunuz. Nasıl ki bir çocuk ana rahminde gelişirken, ‘ağız var, dili var’ olduğu halde henüz daha konuşarak kendini ifade edemez durumda ise, siz de aynı şekilde, bir fikrin beyninizdeki nöronal ağlarda olgunlaşmaya başladığını hissettiğiniz andan itibaren onu inşa etmeye başlıyorsunuz, ama o ilk anda ve sonra ki süreç boyunca henüz daha sonunda ortaya çıkacak olanı tam olarak bilemiyorsunuz!.. Başlangıçta kafanızda varolan sadece onun DNA’ları oluyor! Başka bir ifadeyle, yola çıkarken yapacağınız şey, aslında aynen o annenin çocuğuyla olan ilişkisine benziyor! Kendinizi üreterek tüketirken, bir yandan da kafanızdaki ürünü yaratmaya çalışıyorsunuz!..

Bir nokta daha!..

Birkaç yıl oldu; bir gün yeni tanıştığımız bir arkadaşla öyle eski günlere dönüp sohbet ediyorduk. Daha çok da o soruyor ben cevap veriyordum... 71’ler, Dev-Genç, Mahir Çayan, Deniz Gezmiş falandı konu! Bu arada da tabii o süreç içindeki benim duruşumu, yerimi merak ediyordu arkadaşım, ben de dilim döndüğü kadar anlatmaya çalışıyordum... Birden bana dedi ki, „**Münir, ben olayı şimdi çok iyi anlıyorum. O kadar yazıp çiziyorsun ve de bunlar çok önemli çalışmalar, ama sanki ortada hiçbir şey yok gibi!.. Hatta, sanki sen yok gibisin!.. Bu neden böyle biliyor musun? Aslında bu sorunun cevabı senin içinde bulunduğun sürecin çelişmesini de ortaya koyuyor; ve bunu ancak sen çözebilirsin!**“!.. Ona „nasıl yani“ dedim ama, aslında anladım hemen; çünkü bunu, bu durumu ben kendim de biliyordum!.. Devam etti:

“**Her durumda, yeninin eskinin içinde doğup geliştiğini ve sonra da gene onun içinden çıktığını söylüyorsun; bir an için sen kendini o “yeninin” yerine koysana; senin şu an bulunduğun yerle ve çalışmalarınla, içinden çıkıp geldiğin eski-süreç arasındaki bağlantı kayışı -göbek bağı- yok ortada; en azından ilk bakışta görünmüyor bu! Bu yüzden de, „Münir Aktolga“ deyince bugün herkes seni halâ, “ha şu bildiğimiz Münir R. Aktolga mı” diyerek Mahir Çayan’lı, Deniz Gezmiş’li kırk yıl önceki o eski tablonun içinde bir yere oturtup anlamaya, kavramaya çalışıyor!.. Bu durumda da tabii senin daha sonra yaşadığın süreç ve bu süreç içinde ortaya çıkan çalışmaların yok oluyor, buharlaşıyor; en azından ortada görünmüyor! Çünkü, o dönemde bunlar yoktu ortada, üstelik sen de başka biriydin!.. Bu nedenle, senin ne yapıp edip, içinden çıkıp geldiğin süreçle arandaki bağlantı kayışlarını ortaya koymak, kendi deyiminle, „bugünkü senin“ hangi sürecin diyalektik anlamda inkârı olarak, nasıl ortaya çıktığını açıklamak gerekiyor. Bunu yapmalısın ki, insanlar da „seni“ “eskinin” içinden çıkıp gelen „yeni kimliğiyle“ tanışsınlar, “eskiyle”**

bağlantıyı kurarak, onun ötesinde bugünün gerçekliği içinde bir yere oturabilirsiniz“!..

Benim dışındaki birinden bunları işitmek benim için müthiş bir şeydi!.. „Demek ki, iş bu noktaya geldi dayandı artık“ diye düşündüm!..

„Bak“ dedim, „haklısın, ama burada altı çizilmesi gereken çok önemli bir nokta var: Benim yaşadığım süreç öyle belirli bir zeminin içinde kalan bir “evrim sürecine” benzemiyor! Yani ben, gene aynı pozitivist - Jöntürk solculuğu zemini içinde kalarak, onun belirli bir fraksiyonunun devamı şeklinde ortaya çıkmadım! Bununla yetinmedim! Yoksa, o Mahkeme sürecinde falan bana çok söylendi, ‘bir sen kaldın, bundan sonra bu hareketi sen götürebilirsin, aman her şeyi mahfetme’ diye çok söylendi!.. Ama, hayat problemi benim önüme başka türlü koyuyordu!”..

“Benim, bu türden bir girişim içinde olmam belki ancak Mahirler’le daha o ilk ‘ayrılık’ zamanında söz konusu olabilirdi. Hani o, yakalanmadan önce kaçak iken oturup da bir şeyler yazmaya çalıştığım dönemde!.. Yok efendim, „politikleşmiş askeri savaş“ değil de, işçi sınıfı içinde örgütlenmemiş, klasik devrimci mücadele yoluymuş falan gibi şeyler söylediğim dönemde!.. Ama, o zaman bile bunların bana yetmediğini farketmiştim zaten!.. Yetmiyordu, çünkü içinde yaşadığımız o hızlandırılmış evrim süreci bana olayın boyutlarının çok daha geniş olduğunu göstermişti!.. Bu yüzden, belirli bir noktadan sonra ben hep şöyle düşündüm: ‘Öyle olsa ne olur, böyle olmuş ne olur!.. Bu iş kökünden sakat!.. Yani, öyle oturupta Mahir’i ya da Mihri Belli’yi eleştirmek, olayların akışını yorumlayarak, ‘öyle değil de böyle’ falan diyerek geçmişe yönelik sonuçlar çıkarmaya çalışmak benim için boşuna çaba sarfetmek anlamına gelecekti!.. Çünkü, benim için sorun artık eskinin içinden onun bir şekilde devamı olarak çıkıp gelmek noktasını çoktan aşmıştı“!..

„Çok ilginç“ dedi arkadaşım!.. Ve ilave ederek, „peki o zaman bu kopuş sürecini nasıl izah ediyorsun“ diye sordu. Cevabım şöyle olmuştu:

„Eskinin küllerinin içinden çıkıp geldim ben“!.. Bu olağanüstü diyalektiği, o zaman -Selimiye Cezaevinde iken- ‘kendimi canavarın dişlerinin arasındaki kovukta sıkışıp kalan birine benzetiyorum’ diyerek anlatmaya çalışıyordum!.. Düşün, bir canavar var ortada ve en yakınından başlayarak bütün yol arkadaşlarını gözünün önünde yiyip bitiriyor! Daha da ötesi, seni de atmış ağzına ve çiğnemek üzere; ama sen tam o sırada canavarın dişlerinin arasındaki kovuğa girmişsin, öyle ki, aynı anda hem o mekanizmayı görüyorsun, ama hem de canavar sana dokunamıyor“!..

Gerçekten de, şimdi aradan kırk beş yıldan fazla bir zaman geçtikten sonra, bu satırları yazmaya başlamadan önce, „hani bir daha gözden geçireyim, belki atladığım bir nokta vardır“ diyerek zaman tüneline girip o dönemde yazılmış olan yazıları (Mahir’in, M.Belli’nin... bizlerin hepimizin yazılarını) tekrar okuduğum zaman, böyle düşünmekte ne kadar haklı olduğumu daha iyi anlıyorum. Bunlar şimdi bana artık çok çok eskilerde kalmış -başka bir dünyada, 20. Yüzyıl dünyasında kalmış- Jöntürk hikayeleri gibi geliyor!! Hani Osmanlı’nın Jöntürkler’inin maceralarını okursunuz ya, onun gibi bir şey!.. Ve diyorum ki kendi kendime, „yahu biz ne imişiz, nelerle uğraşmışız“!..

Korkunç bir durum! Kafanda sanal bir dünya yaratıyorsun (sanal falan ama, tabii önce bunu yaratabilmek için bilincinin pozitivist dünya görüşüyle programlanmış olması lazım). Sonra, hani artık "bir eylem klavuzu" olarak Diyalektik Materyalizmi de eline almış oluyorsun ya, o andan itibaren aslında tamamen sübjektif idealist bir anlayışla, rüyada gibi, bir hedef tayin ederek, bu amaca ulaşabilmek için, Allahım ne stratejiler çizmeye, ne taktikler geliştirmeye başlıyorsun!!.. „Kırlardan şehirlere mi gidilmelidir“, yoksa, „önce şehirlerden mi başlamak“ gerekir!?. Ya da, „hayır efendim, klasik Leninist örgütlenme ve parti çalışmasına mı öncelik verilmelidir“!?. „Türkiye açık işgal altında mıdır, yoksa işgal gizli midir“!?. „Emperyalizm ülkemiz için bir dış olgu olmaktan çıkarak bir üretim ilişkisi haline mi gelmiştir“ (Mahir'in "Kesintisiz Devrimler"inde" bu konular hep var)!?. Daha neler neler; "Maoculuk" mu istersiniz, "Enver hocacılık" mı, yoksa "Castroculuk", "Gueveracılık" mı!..

Yani şimdi, böyle bir ortamda, böyle bir mekanizma içinde kalarak „hayır öyle değil, böyle“ desen ne olacak!?. Çıkış noktan değişmiyor ki!.. Yola çıkarken kafalar pozitivist toplum mühendisliği anlayışıyla programlanmış bir kere! Ve elinde de, „eylem klavuzu“ olarak, „işçi sınıfı biliminin“ özü olan „Diyalektik Materyalizm“ adında bir "silah", ya da "her kapıyı açan bir anahtar" var!.. Başka bir şeye de ihtiyaç duymuyorsun zaten!..

„Şeyler, bizim dışımızda objektif-mutlak gerçeklikler olarak vardır“ diyerek yola çıktığın an olay bitiyor! Ondan sonra istediğin kadar „bilimden“, hatta „doğa bilimlerinden“, „doğa'nın diyalektiğinden“ falan bahset; kendini 19-20. Yüzyıllar'ın zihin dünyası içine hapsetmişsin bir kere, ne yapsan artık orada kalıyorsun! Sahip olduğun dünya görüşünün" içinde her sorunun bir cevabı hazır zaten!..

[Bu konulara daha sonra gireceğiz; ben, bugüne varan yolda girmek zorunda kaldım; eğer halâ bu çalışmayı okumaya devam ederseniz siz de gireceksiniz mecburen!!.. Çünkü, bu çalışma aynı zamanda 19 ve 20. Yüzyıllarla, bu döneme özgü kafa yapılarıyla, bilgi temelleriyle de hesaplaşmayı içeriyor!.. Kendinle, kendi tarihinle hesaplaşırken mecburen içinde yaşadığın yüzyılla, onun bilgi temeliyle, hatta bilimiyle de hesaplaşmak zorunda kalıyorsun!..]

Olay o kadar açıktı ki, ortada, „kapitalist sistemin sahibi“ „kendinde şey-objektif mutlak gerçeklik“ olarak varolan "burjuvazi" adında bir sınıf vardı. Ve bu da sonra „kendi yarattığı diyalektik zıttı“ işçi sınıfı tarafından "yok edilecekti, ediliyordu"!.. „Devrim“ diye peşine takıldığımız anlayışın özü bu idi!.. İşçi sınıfının, ergenlik döneminde kimlik oluşturmaya çalışırken yarattığı „dünya görüşünün“, "devrim, devrim" diyerek kutsadığımız popülist ideolojinin özü bu idi! İşçi sınıfının, koordinat sisteminin² merkezini kendi üzerine koyduğu zaman görünen dünyanın -"dünya görüşünün"- özeti bu idi!.. O, onu diyormuş da, bu bunu... yani arada bir sürü "stratejik görüş ayrılıkları" varmış! Toplum mühendisliği anlayışı ve varılacak hedef konusunda bir ayrılık olmadıktan sonra, gerisi zaten hep dönüp dolaşıp bu hedefe nasıl ulaşılabileceği noktasına ilişkin değil miydi?.. Ne pozitivism, ne de Diyalektik Materyalizm tartışılıyordu, bunlar tartışmaya açılmıyordu bile! "Batı'da -başka yerlerde- öyle olmuş, toplum yasaları gereğince bizde olacak olan da sonunda budur" diyerek, pozitivist felsefenin verdiği zihinsel kolaylığa sığınıp kendi tarihimizi

² „Koordinat sistemini“ şimdilik şöyle ifade edelim: Hani „bakış açısı“ falan deriz ya, koordinat sistemi de işte tam o „bakış açısının“ sıfır noktasını temel alan zaman zaman mekan boyutlu evreni kavrayış alanına işaret eder!.. Bakış açısının sıfır noktası, yani başlangıç noktası nerede duruyor ise, olayların ve süreçlerin zaman-mekan boyutlu tablosu da ona göre şekillenir...

bile doğru dürüst öğrenme zahmetine katlanmıyorduk!.. Bu yüzden de zaten, „öncülük yaparak“ kendisine devrim yaptırmayı hayal ettiğimiz insanlarla -işçi sınıfıyla- arada koca bir uçurum vardı!..

Evet, daha fazla uzatmayalım!.. Bu çalışmanın gidişini kafamda şöyle tasarlıyorum:

Önce, “nasıl solcu oldum” ile başlayacağım!.. Yani, “yola çıkışın” o ilk adımlarının nasıl atıldığıнын hikayesiyle!..

Bu şunun için önemli: Türkiye’de “solculuk”, “Batılılaşma” sürecinin uzantısı olarak, yukardan aşağıya doğru pozitivist bir toplum mühendisliği faaliyeti şeklinde geliştiğinden, “solcu” olabilmek için önce içinde yaşadığın toplumla olan ilişkilerinin buna uygun olacak şekilde değişmesi gerekiyordu! Yani önce, kulvar değiştirerek, toplumla olan ilişkilerinde sen kendin “toplumu değiştirmeye çalışan ideolojik bir öğretmen” statüsüne gelmeliydin! Bunun için de tabii kendi kültürel kodlarını, toplumsal DNA’larını değiştirmen lazımdı!.. Kısacası, önce, söz konusu ideolojik virüsü alıp toplumsal DNA’larının içine yerleştirerek, bunu, “başkalarını değiştirmede” kullanılan zihinsel bir araç haline getirmeliydin!..

Batı toplumlarının tarihsel gelişme süreci içinde ortaya çıkan “devrimcilik-solculuk” anlayışıyla bizimki arasındaki fark işte tam bu noktada ortaya çıkıyordu. Batılı bir “solcu” için “solculuk” bizdeki gibi sadece beyine giren pozitivist anlamda bir virüsle başlamıyordu! İşin içinde gene işçi sınıfı popülizmi falan olsa da, orada bu, her şeyden önce içinde yaşanan toplumun ürünü idi. Batılı bir solcu, sınıf mücadelesi içinde ortaya çıkan, içinde yaşadığı toplumla ayrıca kültürel bir çelişkisi bulunmayan biridir. Bizde ise, “ikinci kuşak jöntürlük” anlamında “solcu” olmak için önce bir Batılı gibi olmak gerekiyordu! Pozitivist dünya görüşünü benimsemiş bir toplum mühendisi olmanın ilk şartı bu idi!.. O meşhur, “Kemalizm’le sosyalizm arasında aşılmaz duvarlar yoktur” sözünün anlamı da buradan geliyordu zaten. Bizde “solcuların” (Kürt solcuları da dahildir buna!) aynı zamanda Kemalist de olmalarının diyalektiği buradan geliyordu!.. Bizim birçok arkadaşımızın (örneğin Deniz’in bile) yeri gelince kendini solcu bir Yakup Cemil gibi görebilmesinin kökeni bu idi. Hem bir Yakup Cemil, ama hem de bir Che Guevara veya Ho Şi Minh olabilmenin altında yatan diyalektik bu idi!..

Pozitivist dünya görüşünden söz edip duruyoruz; bunun çıkış noktasını şöyle açıklayalım:

“Toplumbilimi de -işçi sınıfının toplum bilimi olarak Marksizm de- fizik, kimya, biyoloji gibi pozitif bir bilim olduğu için, belirli yasalara sahiptir. Bu nedenle, eğer toplumların nasıl değiştiğine ilişkin bu evrensel yasaları bilirsek, bunları kullanarak, içinde yaşadığımız toplumu da (tıpkı bir toplum mühendisi gibi) değiştirebiliriz... Yani bir toplumun değişmesi için illa ki onun içinde bulunduğu evrim sürecine -iç dinamiklerine- uygun olarak hareket etmek gerekmez. Varılacak yer belli olduğuna göre (başka toplumların bu noktaya nasıl vardıklarını da bildiğimiz için) aynı gelişme yasalarına dayanarak, yukardan aşağıya belirli ‘devrimci’ yöntemleri kullanmak suretiyle bir toplumu değiştirebiliriz”... İşin özü budur!..

Nitekim, bizde Tanzimat’tan sonra yaşanan “Batılılaşma” sürecinin mantığı da bu olmuştur? O zamanın “burjuva devrimcileri” olan Jöntürklerin, İttihatçıların -daha

sonra da Kemalistlerin- yerini, bugün, “toplumu sosyalist bir toplum haline dönüştürmeye” çalışan “solcu” toplum mühendisleri almış oluyordu o kadar!.. “Toplum, kendi iç dinamikleriyle değişemediği için toplum mühendisleri tarafından yukardan aşağıya doğru değiştirilecekti”!..

İkinci Bölüm’de, 1960’lar sonrasında başlayan ve adım adım, 1968’i de geride bırakarak ucu 1969’a dayanan süreci ele alacağız...

“Milli Demokratik Devrim mi”, yoksa “Sosyalist Devrim mi” tartışmalarını kastettiğimi anlamışsınızdır herhalde. Aradan elli yıldan fazla zaman geçtikten sonra bunlar şimdi bize sanki “cennetteki meleklerin bilmem neyini tartışmış” gibi gelebilir; ama o zamanın ruhu içinde bunların hepsinin belirli bir anlama sahip olduğunu göreceğiz... Bir yanda, “Milli Demokratik Devrimcilik” (“MDD’cilik”) adı altında ortaya çıkan “sol cuntacılığın”, diğer yanda ise, Türkiye İşçi Partisi ile anlam kazanan “aşağıdan yukarıya doğru”, işçi sınıfına dayanarak gelişmeye çalışan bir “solculuğun” nasıl kıyasıya rekabet halinde olduğunu zamanın ruhu içinde anlamaya çalışacağız...

Üçüncü Bölüm, “1969 yılı toprağın ayağımızın altından kaymaya başladığı yıl oldu” diyerek başlıyor...

Burada 1969’un altını çiziyorum, çünkü 1969 yılı bir dönüm noktasıdır. Gerçekten de toprağın hızla ayağımızın altından kaymaya başladığı, sürecin olağanüstü bir hızla kendi kendini imhaya yöneldiği bir milattır!..

Tabii burada belirleyici olan 12 Mart’a giden süreç ve onun çok önemli bir durağı olarak da 8-9 Mart oluyor. Sadece „sol“un içindeki „Marksist cuntacıları“ değil, bizim gibi kendini „cuntaya ve cuntacılığa karşı“ olarak ifade etmeye çalışanları da etkileyen, adeta bir anafor, bir girdap gibi sürüklemeye, kendi içine çekmeye başlayan bir süreçti bu. Zaten her şey, bütün o „öncü savaşı“, „suni denge“, „silahlı propaganda“ anlayışları falan da adım adım bu sürecin içinde olgunlaştı, ortaya çıktı ya!..

Nasıl etkilemesindi ki, tamam, örneğin biz „cuntaya karşıyız“ diyorduk ama, öte yandan da şunu biliyorduk ki, “ortada bizim irademizin dışında”, yani biz istesek de istemesek de gelip duran, bizi aşan bir süreç vardı. Ve biz de kendimizi buna, bu ortama uydurmak, hazırlamak zorunda hissediyorduk... Birileri belki, sol darbe öncesi, tıpkı o Enver’in, Niyazi’nin yaptıkları gibi “hareketi başlatıp”, sonra da birer kahraman olarak sokaklarda beyaz atlarının üstünde “devrimin şanlı yolunda” yürümeyi falan düşünüyorlardı ama, bunun böyle olduğunu bilseniz bile size yapacak bir şey kalmıyordu; çünkü, okun yaydan çıkması sadece tetiği çekenleri değil, sizi de etkileyen bir süreç haline gelmişti!..

Düşünün, daha Denizler’in o ilk soygunu yaptıkları an bile, güya biz “gerillacılığa karşı” olduğumuzu söylüyorduk! Ama ne oldu sonra, bir anda her şey -bazan farkında olmadan- değişiverdi!.. Denizler’in soygunundan sonra, „ulan helal olsun bunlar da kıyak çocuklarmış“ anlayışının Dev-Genç militanları arasında yayılmaya başlaması bizleri de etkiledi. Başta Mahir olmak üzere bizim aramızda da, „aman treni kaçırmayalım, taban Denizler’den yana kayıyor“ ruh halinin oluşmasına neden oldu! Öyle ki, “hem ağlarım hem giderim” hesabı, biz de, “karşıyız” diye diye o akıntıyla birlikte sürüklenmeye başladık! Bunları yeri gelince hep anlatmaya çalışacağım!..

Dördüncü Bölüm'ün konusu, yakalanma, “Kontrgerilla”dan Selimiye'ye giden süreç ve kendi kendimle hesaplaşmadır...

Bu sürecin en önemli aşamaları genellikle Selimiye Askeri Cezaevi'nin duvarları arasında geçiyor. 1973 Mart'ı ise bunun doruk noktası. Selimiye'nin o kalın duvarları arasında yaşananları tek tek ele alacağız. Bunları anlatırken tabi, o anki ruh halimi, yeni bir yola çıkarken eskiye nasıl baktığımı, önümdeki yolu nasıl gördüğümü de anlatmaya çalışacağım...

Beşinci Bölüm, cezaevinden çıkışı, sonra, tekrar tutuklanma durumu nedeniyle yurtdışına gidişi, orada ilticayı ve daha sonra geçen süreci içine alıyor...

Önce, yedi yılı aşan süre boyunca fabrikada basit bir işçi olarak çalışma, sonra, aşağı yukarı gene yedi yıl süren bir manavlık dönemi ve yirmi yıl dönercilik yaparak geçen bir süreci bu...

Tabi bu arada, cezaevinde başlayan bütün o çalışmaları falan dondurmak -adeta kafamdaki buzluğa koymak- zorunda kalmıştım! Nasıl koymasaydım ki, hem günde on, bazan on iki saat vücutça ağır bir çalışma içinde olacaksınız, hem de, bilimsel, teorik düzeyde olan çalışmaları sürdüreceksiniz, bu mümkün değildi! Ama inanın, “buzluktaki” bütün o notları tekrar dışarı çıkararak yeniden çalışmaya başladığım 2002' ye kadar geçen süreçte bile -1980-2002 arasında- hiç boş durmadım. Hani o, “eli hamur ovalar gözü dana kovalar” sözü vardır ya, aynen onun gibiydim! Bir yandan döner kesiyor, “pommes” (kızarmış patates) yapıyordum, ama aynı anda da kafamda hep “Sistem Teorisi-Varoluşun Genel İzafiyet Teorisi” vb. vardı!..

“Buzluğa” giren bütün o teorik çalışma notlarını oradan çıkararak yeniden çalışmaya başladığım sürecin iki dönüm noktası oldu...

Birincisi, annemin ölmeden önceki, içime adeta bir kurşun gibi işleyen o sözü olmuştur. Son zamanlarıydı, başında bekliyordum. Bir gün dedim ki, “anne ne olacak, öyle de olsa böyle de olsa toplum kendi yolunu buluyor”!.. Birden canlanarak dedi ki bana, “ne demek istiyorsun sen, boşuna mı verdik biz onca mücadeleyi, eğer bu süreci sonuna kadar götürmezsen, yaşadıklarından çıkan sonuçları kağıda dökmezsen sana hakkımı helal etmem”!.. İşte bu söz benim için bir milat olmuştu o zaman. Nitekim annem 2001'in 29 Ekim'inde öldükten sonra ben de 2002 başlarından itibaren tekrar “kafamdaki buzlukta” duran çalışmaları oradan çıkararak yeniden çalışmaya başladım...

Ama sadece bu değil! İkinci önemli nokta da, büyük kızım Elif'in üniversiteye başlaması oldu...

Tam o ara, yani annemin vefatını takip eden dönemde Elif liseyi bitirmiş üniversiteye başlamıştı. Bilişsel bilimler (cognitive science) öğreniyordu. Fırsat bu fırsattır diyerek ben de adeta onunla birlikte öğrenmeye başladım! Ve Elif'in kitapları falan derken, bütün literatürü -son 20 yılda çıkan bilimsel dergileri de- tarayarak, bu aradaki gelişmeleri inceleme, bu şekilde arayı kapatma imkanını buldum (tabi daha sonra internetin ortaya çıkışı da işimi kolaylaştırıracaktı). Selimiye'de keçi boynuzundan bal çıkarmaya çalışarak başlayan süreç bu şekilde sonuca doğru ilerleyecekti. İşte,

bütün bunların, daha sonra <http://www.aktolga.de/> de yayınlanan çalışmaların nasıl oluştuğunun ve birbirleriyle olan bağlantısının hikayesi bu bölümün konusunu oluşturacak!..

Not: Bu Çalışma yakında kitap olarak yayınlanacak!..